

Utlåtande 2011:104 RVII (Dnr 325-2496/2009)

Kostnadseffektivisering för boende i privata företag/organisationers lägenheter

Motion (2009:47) av Malte Sigemalm (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2009:47) av Malte Sigemalm (S) om ”Kostnadseffektivisering för boende i privata företag/organisationers lägenheter” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

I en motion (2009:47) till kommunfullmäktige av Malte Sigemalm (S) framhålls att kommunen betalar orimligt höga kostnader till privata företag och organisationer för olika former av tillfälliga boendelösningar för framförallt familjer som p.g.a. olika händelser blivit av med sin bostad och behöver samhällets hjälp för att lösa sin boendesituation. Motionären yrkar att kommunfullmäktige ges en redovisning av vilka företag/organisationer som staden använder och hur stora summor som utbetalas till respektive, dvs. belastning på respektive stadsdelsnämnd, att stadsledningskontoret tillsätter en utredning i frågan om ett maxtak i ersättning till privata lägenhetsföretag/organisationer samt att stadsledningskontoret utreder ett nytt system för att ta hand om människor som hamnar i en situation som innebär vräkning etc.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret anser att staden arbetar på ett aktivt och förebyggande sätt med att motverka vräkningar. Vidare är det viktigt att minska och om möjligt eliminera hemlösheten i staden. Staden arbetar mycket aktivt för att minska hemlösheten och det är ett av de prioriterade målen i budgeten 2011.

Socialnämnden anser att motionen behandlar ett viktigt problemområde; socialtjänstens möjligheter att hjälpa framförallt barnfamiljer som behöver samhällets stöd för att lösa sin boendesituation.

Mina synpunkter

Det är mycket viktigt att människor som av olika anledningar inte kunnat etablera sig på bostadsmarknaden ges möjlighet till så stadigvarande boende som möjligt. Motionären berör samtidigt ett viktigt ämne som handlar om att vara varsam med skattebetalarnas pengar. Att placera en person eller en familj på olika former av tillfälliga hotell är inte en bra lösning. Därför är det bra att det skett en rad förbättringar de senaste åren som minskat dessa placeringar. Stadsdelsnämnderna har upprättat nya rutiner och handlingsplaner för hur de ska agera när de får information om att en person eller familj blivit uppsagd från sin lägenhet. Bostadsbolagen är skyldiga enligt lag att meddela socialtjänsten i samband med en uppsägning. Dessa rutiner fungerar nu överlag tillfredställande. Detta har inneburit att stadsdelsnämnderna kan börja arbeta med en lösning redan i ett tidigt skede.

Stadsdelsnämndernas och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens kostnader för boende på vandrarhem och hotell uppgick under 2010 till 20,2 mnkr. Socialtjänsten och bostadsbolagen i staden har utvecklat ett samarbete med kronofogdemyndigheten. Samarbetet har resulterat i att verkställda avhysningar har minskat under de senaste åren.

För att inte kostnaderna ska eskalera för kortsiktiga boendelösningar är det viktigt att ta ett helhetsgrepp om denna fråga. Ett utredningsarbete pågår därför för att genomföra en stadsövergripande ramupphandling gällande enstaka, tillfälliga boendeplatser. Syftet med ett sådant ramavtal ska vara att säkra både kvalitén och ekonomisk kontroll.

Staden arbetar aktivt i dessa frågor och har redan tagit initiativ till att utreda boendelösningar som är mindre kostsamma. Därför anser jag att det inte behövs en ytterligare utredning i syfte att implementera ett nytt system.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2009:47) av Malte Sigemalm (S)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Karin Wanngård* (S) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Delvis bifalla föredragande borgarrådets förslag
2. Uppdra åt socialnämnden att teckna ramavtal för att öka kostnadskontrollen
3. Att därutöver anförda följande

Motionären påpekar att staden betalar stora summor för hotellvistelser för såväl familjer som ensamstående i akut behov av bostad till privata aktörer som måste sägas utnyttja situationen på ett otillbörligt sätt.

Vi ser också med stor oro hur antalet barn som lever i relativ fattigdom har ökat i Stockholm, inte heller har antalet barn utan stadigvarande bostad minskat. Vi konstaterar att ett ramavtal, i enlighet med såväl SLK som motionärens resonemang, vore ett sätt att få en avsevärt ökad kostnadskontroll och minska möjligheterna att privata aktörer på ett osunt sätt profiterar på människors utsatthet och nöd.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Bifalla motionen.
2. Också säga följande.

Som motionären påpekar betalar staden stora summor för hotellvistelser, för såväl familjer som ensamstående i akut behov av bostad, till privata aktörer som måste sägas utnyttja situationen på ett otillbörligt sätt. Detta faktum har vid ett flertal tillfällen belysts i media. Förvaltningen motsäger inte heller påpekandet, utan redovisar enbart stadens kostnader.

Stadens avsatta resurser ska användas till de mest utsatta grupperna – i detta fall hemlösa. Inte minst när det gäller barnfamiljer är det nödvändigt att stoppa vräkningar och att intensifiera det vräkningsförebyggande arbetet. Det är viktigt att pengarna används så effektivt som möjligt till att skapa fler permanenta bostäder så att antalet personer som lever i hemlöshet ska kunna minska. Att Stockholms hemlöshetsproblematik utnyttjas av vissa som en vinstaffär måste, som motionen föreskriver, utredas och åtgärdas av staden.

Ett ramavtal, i enlighet med socialförvaltningens och motionärens resonemang, vore ett sätt att få en avsevärt ökad kostnadskontroll och minska möjligheterna att privata aktörer på ett osunt sätt profiterar på människors utsatthet och nöd.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2009:47) av Malte Sigemalm (S) om ”Kostnadseffektivisering för boende i privata företag/organisationers lägenheter” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta utlåtande.

Stockholm den 25 maj 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Tomas Rudin, Olle Burell* och *Maria Östberg Svanelind* (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige följande.

1. Motion (2009:47) av Malte Sigemalm (S) om ”Kostnadseffektivisering för boende i privata företag/organisationers lägenheter bifalles delvis.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Stadens kostnader för mer eller mindre tillfälliga boendelösningar är omfattande och uppgick till 20,2 mnkr förra året. Många gånger beviljas dessa boendelösningar av socialtjänsten i akuta situationer när barnfamiljer står utan husrum och det knappast finns tid och är möjligt att förhandla om priser.

Det är inte rimligt som motionären påpekar att företag och organisationer som säljer boendeplatser själva sätter pris för boenden som staden betalar. Kostnaderna för ett tillfälligt boende kan bli så stora att de vida överstiger kostnaderna för de oreglerade hyresskulder som i vissa fall lett till avhysningen.

Vi stödjer till fullo motionens förslag om att staden måste ta kontroll över hyresnivåerna i de tillfälliga boendelösningarna och konstaterar att socialförvaltningens förslag om ramavtal kan vara ett effektivt sätt att minska antalet aktörer som gör sig stora vinster på människor som har blivit hemlösa.

För att i grunden komma ifrån behovet av tillfälliga boenden måste staden dock lägga om sin bostads- och socialpolitik i solidarisk riktning, så att hemlösheten avskaffas. För att klara det målet krävs bland annat fler hyresrätter för hushåll som står utan bostad och med ett boendestöd för de som behöver det. Vänsterpartiet har föreslagit en stadsövergripande plan med återkommande uppföljning i fullmäktige.

ÄRENDET

I en motion (2009:47) till kommunfullmäktige av Malte Sigemalm (S) framhålls att kommunen betalar orimligt höga kostnader till privata företag och organisationer för olika former av tillfälliga boendelösningar för framförallt familjer som p.g.a. olika händelser blivit av med sin bostad och behöver samhällets hjälp för att lösa sin boendesituation. Motionären yrkar att kommunfullmäktige ges en redovisning av vilka företag/organisationer som staden använder och hur stora summor som utbetalas till respektive, dvs. belastning på respektive stadsdelsnämnd, att stadsledningskontoret tillsätter en utredning i frågan om ett maxtak i ersättning till privata lägenhetsföretag/organisationer samt att stadsledningskontoret utreder ett nytt system för att ta hand om människor som hamnar i en situation som innebär vräkning etc.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 februari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Det är ett problem med obetalda hyresskulder och det blir dyrt för staden att ordna boendesituationen om en barnfamilj skulle bli vräkt. Vidare är det viktigt att minska och om möjligt eliminera hemlösheten i staden. Staden arbetar mycket aktivt för att minska hemlösheten och det är ett av de prioriterade målen i budgeten 2011.

Stadsdelsnämndernas och social- och arbetsmarknadsnämndens kostnader för boende på vandrarhem och hotell uppgick under 2010 till 20,2 mnkr. Nämnderna har under året använt sig av ett stort antal hotell, lägenhetshotell och vandrarhem. Det går inte att ur stadens uppföljningssystem för ekonomiskt bistånd få fram en heltäckande bild av vilka företag/organisationer som använts samt kostnadsfördelningen mellan dessa då hyres-/boendekostnaderna i vissa fall betalats ut direkt till den enskilde och inte via faktura till företaget/organisationen. Av systemet framgår dock att Hotelljouren är den mest använda. Andra vanligt förekommande är Rumsjouren, Adelsögården, Enskede Villa AB, Sundbybergs Hotell, Lenviks vandrarhem, Sollentuna Lägenhetshotell, Pilgrimshemmet, Liljeholmens stadshotell, Wennigarn, Hostel Skarpnäck etc. Stiftelsen Hotellhem (SHIS) är Stockholms stads bostadssociala resurs och har kommunfullmäktiges uppdrag att tillhandahålla genomgångsbostäder till ungdomar, en-

samstående vuxna och familjer som av sociala/ekonomiska skäl för tillfället inte har tillträde till den ordinarie bostadsmarknaden. Denna redovisning anser stadsledningskontoret svarar upp för den redovisning som motionären efterfrågar.

Motionären vill även att stadsledningskontoret tillsätter en utredning i frågan om ett maxtak för ersättning till privata lägenhetsföretag/organisationer. I dagsläget förs en diskussion inom staden om förutsättningarna för ett stadsövergripande ramavtal gällande enstaka, tillfälliga boendeplatser i syfte att säkra kvaliteten och ekonomisk effektivitet.

Motionären föreslår att stadsledningskontoret utreder ett nytt system för att ta hand om människor som hamnar i situation som innebär vräkning. Frågor som rör vräkningar, till exempel inrättande av vräkningsakut samt olika former av vräkningsförebyggande insatser, har utretts vid ett flertal tillfällen och senast under år 2010. Samtliga utredningar har utmynnat i att det är viktigt att stadsdelsnämnderna utvecklar det lokala samarbetet med bostadsbolagen och kronofogdemyndigheten, att stadsdelsnämnderna utvecklar det interna samarbetet mellan socialtjänstens olika verksamhetsområden och enheter samt att socialtjänsten arbetar aktivt och uppsökande bland människor som riskerar vräkning. I dagsläget bedrivs detta arbete genom ett omfattande förebyggande arbete för att minska hemlöshet som orsak till vräkning där samtliga av stadens bostadsbolag är med. Bostadsbolagen är enligt lag skyldiga att meddela socialtjänsten i samband med att någon blir uppsagd från sin lägenhet. När ett meddelande kommer till stadsdelsnämnden kontrolleras det om personen/familjen uppsägningen gäller är aktuell vid stadsdelsnämnden och om uppsägningen gäller en familj med barn. Många stadsdelsnämnder har upprättat lokala rutiner och handlingsplaner för hur de ska agera när de fått ett meddelande om uppsägning. De flesta stadsdelsnämnder har särskild personal avdelad för arbetet med att förhindra vräkningar. Vissa boendestödjare fungerar samtidigt som bosamordnare för försöks- och träningslägenheter och som kontaktpersoner gentemot fastighetsägare och bostadsförmedling. Staden har utvecklat fastlagda rutiner med fastighetsägare och i vissa fall kronofogden. Enligt uppgifter från Kronofogdemyndigheten i Stockholm har antalet verkställda avhysningar i länet minskat under de senaste åren. Skälet till detta är att Kronofogdemyndigheten har utvecklat samarbetet med socialtjänsten och bostadsbolagen.

Stadsledningskontoret anser att staden arbetar på ett aktivt och förebyggande sätt med att motverka vräkningar varför ytterligare utredningar för att implementera ett nytt system inte är aktuella.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2011 att

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) och ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är mycket viktigt att människor som av olika anledningar inte kunnat etablera sig på bostadsmarknaden ges möjlighet till så stadigvarande boende som möjligt. Ovanstående redovisning anger att stadens kostnader för mer eller mindre tillfälliga boendelösningar är omfattande. Förvaltningen för diskussioner med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna om förutsättningarna för ett stadsövergripande ramavtal gällande enstaka, tillfälliga boendeplatser i syfte att säkra kvaliteten och ekonomisk effektivitet.

Socialtjänsten har inget generellt ansvar för att lösa bostadssituationen för enskilda och barnfamiljer. Hyresvärden ska dock informera socialtjänsten vid uppsägningar och under vissa förutsättningar har socialtjänsten möjlighet att hjälpa familjer och enskilda att lösa sin bostadssituation, genom t.ex. Stiftelsen Hotellhem, jourlägenheter eller försöks- och träningslägenheter. Antalet försöks- och träningslägenheter har ökat betydligt de senaste åren och sedan ett antal år har staden också ett samarbete med privata fastighetsvärdar för att öka tillgången ytterligare. Andra viktiga insatser är hushålls-ekonomisk rådgivning, budget- och skuldrådgivning eller boendestöd. (Se vidare Rapport om barnfamiljer 2010 som saknar stadigvarande bostad, dnr 3.1-0526/2010 och Rapport om vräkningsförebyggande arbete i Stockholms stad, dnr 3.2-0602/2010).

Motionären föreslår att stadsledningskontoret utreder ett nytt system för att ta hand om människor som hamnar i situation som innebär vräkning etc. Frågor som rör vräkningar, t.ex. inrättande av vräkningsakut samt olika former av vräkningsförebyggande insatser, har utretts vid ett flertal tillfällen och senast under 2010. Samtliga utredningar har utmynnat i att det är viktigt att stadsdelsförvaltningarna utvecklar det lokala samarbetet med bostadsbolagen och kronofogdemyndigheten, att stadsdelsförvaltningarna utvecklar det interna samarbetet mellan socialtjänstens olika verksamhetsområden och enheter samt att socialtjänsten arbetar aktivt och uppsökande bland människor som riskerar vräkning. Socialförvaltningen anser därmed att frågan inte behöver utredas vidare.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) och ledamoten Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar att överlämna men inte återropa förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Socialnämnden hemställer att kommunfullmäktige bifaller motionen.
3. Därutöver anføres följande.

Motionären menar att staden betalar stora summor för hotellvistelser för såväl familjer som ensamstående i akut behov av bostad till privata aktörer som måste sägas utnyttja situationen på ett otillbörligt sätt. Detta faktum har vid ett flertal tillfällen belysts i media. Förvaltningen motsäger inte heller påpekandet, utan redovisar enbart stadens kostnader.

Vi konstaterar att ett ramavtal, i enlighet med såväl förvaltningens som motionärens resonemang, vore ett sätt att få en avsevärt ökad kostnadskontroll och minska möjligheterna att privata aktörer på ett osunt sätt profiterar på människors utsatthet och nöd.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2009:47

2009:47

Motion av Malte Sigemalm (s) om kostnadseffektivisering för boende i privata företag/organisationers lägenheter

Dnr 325-2496/2009

Personer i Stockholm behöver ibland ett tillfälligt boende p.g.a. olika händelser som inträffat. Staden har begränsade resurser att ta hand om dessa personer, man hänvisas till privata alternativ t ex när boendefrågan är akut. En familj med ibland många familjemedlemmar hänvisas till små tillfälliga lägenheter. Tanken är att man ska bo en kort period i avvaktan på att t ex bostadsfrågan ska lösas.

Tyvärr blir boendetiden i många fall mycket längre än vad som planerats. Många hamnar i denna situation efter att man blivit av med sin ordinarie lägenhet p.g.a. oreglerade hyror. I många fall är beloppet för den oreglerade hyran mycket lägre än vad boendet till slut kostar. Det är helt sjukt att ha ett system i Stockholm där staden betalar upp mot 20 – 25.000 kr i månaden för ett boende som i många fall är både trångt och dåligt. Man bor oftast under en lång period så att kostnaden för boendet blir otroligt högt.

Det är helt orimligt att man kanske har oreglerad hyra, ärendet går till Kronofogden och sedan verkställs vräkning, man ställs på gatan och man får en ny tillfällig bostad som i slutändan belastar samhället mångfalt mer än om den oreglerade hyran skrevs av gentemot t ex ett kommunalt bostadsbolag.

Det alternativ som står till buds är privata alternativ som tjänar grova pengar på ockerhyra för människor i stor nöd. Samhället nyttjar dessa och betalar vad det kostar. Än mer frapperande är att kommunalt bolag hyr ut lägenheter till dessa företag, som i sin tur erbjuder lägenheter till nödställda med en hyresnivå långt över vad det kommunala bolaget tar av dem.

Normalt sett skulle dessa företags verksamhet kallas för ocker och bedrägeri.

Företagen lever av att människor hamnar i nöd och att samhället måste göra något för att t ex barnfamiljer ska hämnas ”på gatan utan tak”.

Vi måste alla som är politiskt verksamma reagera över denna företeelse. Som en första åtgärd måste vi fundera på om det är rimligt att de privata företagen/organisationerna själva kan sätta ett pris för boendet. Utan samhällets insats för de utsatta familjerna/personerna har de i praktiken inga intäkter. I många fall vore det mer kostnadseffektivt att hyra in personer på lågprishotell. I en förlängning borde man fundera på t.ex. om det vore mer kostnadseffektivt om den oreglerade hyran skrevs av gentemot t ex kommunalt bostadsbolag och att den oreglerade hyran lades på hyran under flera år. En typ avbetalning eller att stadsdelarna gick in och tog detta.

Idag betalar man mångfalt mer för t.ex. vräkta barnfamiljers boende hos privata företag. Det kan gälla även andra grupper i samhället som behöver ett tillfälligt boende. En uppgift gör gällande att Stockholms stad har en kostnad upp mot 20 miljoner kronor årligen för boende i privat regi för personer som blivit av med sin lägenhet eller p.g.a. andra omständigheter.

Detta är en svår problematik att komma till rätta med. Samhället har en skyldighet att hjälpa utsatta människor och framförallt att barnen i dessa familjer ska kunna få ett boende.

Med hänvisning till ovanstående yrkar undertecknad på att kommunfullmäktige beslutar att

1. kommunfullmäktige ges en redovisning om vilka företag/organisationer som staden nyttjar och hur stora summor som utbetalas till respektive, dvs. belastning på respektive stadsdel
2. stadsledningskontoret tillsätter en utreda i frågan om ett max tak i ersättning till privata lägenhetsföretag/organisationer
3. stadsledningskontoret utreder ett nytt system för att ta hand om människor som hamnar i situation som innebär vräkning etc.

Stockholm den 30 november 2009

Malte Sigemalm